

تاریخچه و سیر تکاملی دوره

سازمان جهانی بهداشت از سال ۱۹۶۹ برنامه بین المللی آموزش اساتید علوم پزشکی را آغاز نمود. در فاز اول از این پروژه دانشگاه ایلینویز، به عنوان مرکز بین المللی آموزش اساتید (ITTC) انتخاب گردید. در فاز دوم از این پروژه هشت مرکز منطقه ای آموزش اساتید (RTTC) در سطح جهان راه اندازی شد که دانشگاه شیراز از سال ۱۹۷۲ این مسئولیت را در خاورمیانه و شمال آفریقا به عهده گرفت، در فاز سوم و از سال ۱۹۸۰ مراکز آموزش اساتید در سطح کشورها (NTTC) تشکیل شدند. در طی همین دوره مراکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی در بسیاری از دانشگاه های کشور ما نیز تشکیل گردید. در طی چهار دهه اخیر بسیاری از دانشگاه های معتبر جهان دوره های مختلفی را در زمینه آموزش پزشکی ارائه کرده اند که بعضی از این دوره ها منجر به مدرک می باشند. در کشور ما نیز دوره کارشناسی ارشد آموزش علوم پزشکی از سال ۱۳۷۲ در سه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، اصفهان، و ایران راه اندازی گردید و تعداد دانشگاه های ارائه کننده این دوره در سال ۱۳۸۷ به ۷ دانشگاه رسید. هدف اولیه این دوره توانمندسازی هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی در امر برنامه ریزی آموزشی، تدریس، ارزشیابی، و پژوهش در آموزش بود. به سبب حضوری بودن این دوره، بسیاری از اساتید علاقمند دانشگاه های علوم پزشکی کشور از شرکت در این دوره آموزشی محروم ماندند. به همین سبب از سال ۱۳۸۶ دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی اقدام به ارائه دوره مجازی کارشناسی ارشد آموزش علوم پزشکی نمود که با استقبال گسترده ای روبرو گردید. دروس و محتوای دوره کارشناسی ارشد آموزش علوم پزشکی بطور عمده مبتنی بر آموزش بالینی در عرصه می باشد و به همین سبب اعضاء هیات علمی و مربیان رشته های مرتبط به سلامت که بخش عمده آموزش آنها بصورت جامعه نگر صورت می گیرد از دوره سنتی کارشناسی ارشد آموزش علوم پزشکی بهره اندکی می برند. به همین سبب دوره حاضر که به طور عمده بر شیوه های آموزش و پژوهش جامعه نگر تمرکز دارد طراحی گردید.

دستاوردهای نظام ارائه مراقبت های اولیه بهداشتی درمانی در کشور ایران در طی سه دهه اخیر بیش از هر چیزی مدیون فعالیت های بیش از ۳۰۰۰۰ بهورز است که در حدود ۱۷۰۰۰ خانه بهداشت مشغول به خدمت می باشند. به موازات این دستاوردها توقعات جامعه از نظام سلامت و به طور خاص از نظام ارائه مراقبت های اولیه سلامت افزایش یافته است و این امر سبب تغییرات عمده ای در مقطع پذیرش (از پنجم دبستان به سوم راهنمایی، و سپس دیپلم) و برنامه های آموزشی بهورزان (طراحی برنامه آموزشی کاردانی بهورزی) شده است. اگر چه مربیان بهورزی در حال حاضر با گذراندن دوره های روانشناسی یادگیری و آموزش، روش ها و فنون تدریس، نظارت و ارزشیابی آموزشی، و تکنولوژی آموزشی با مفاهیم پایه علم آموزش آشنا می شوند ولی ایفای نقش قوی تر آنان در امر آموزش بهورزان مستلزم طی دوره های پیشرفته در زمینه آموزش و پژوهش جامعه نگر می باشد. در این راستا برنامه ارشد آموزش جامعه نگر به صورت مجازی در چهل و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی در سال ۱۳۹۰ به تصویب رسید. این دوره در ابتدا برای مربیان مراکز آموزش بهورزی کل کشور با معرفی معاونت بهداشتی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، شروع به پذیرش دانشجویان به صورت غیر متمرکز نمود. دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی به عنوان تنها دانشگاه دارای گروه مصوب آموزش جامعه نگر نظام سلامت از سال ۹۳ پذیرش مربیان شمال و غرب کشور را آغاز کرد و تاکنون ادامه داشته است. (۶ دوره تاکنون) قابل ذکر است که از سال ۹۸ به بعد در کل کشور تربیت باقیمانده مربیان از کل کشور فقط به این دانشگاه سپرده شد. این دوره به صورت مجازی برگزار می شود. با توجه به نیاز به راه اندازی و توسعه آموزش علوم پزشکی مرتبط

به جامعه و پاسخگویی اجتماعی در دانشگاه های علوم پزشکی کشور، از سال ۱۴۰۳ پذیرش این رشته به صورت متمرکز از تمام رشته های مرتبط علوم پزشکی صورت خواهد گرفت.

نقش ها و وظایف دانش آموختگان

دانش آموختگان این دوره در حیطه های زیر در جامعه ایفای نقش می کنند.

۱- آموزش جامعه نگر

۲- پژوهش جامعه نگر

۳- ارائه خدمت جامعه نگر

گرایشهای پیش بینی شده این دوره شامل موارد زیر می باشد:

آموزش پرستاری جامعه نگر

آموزش سلامت باروری

آموزش مدیریت خدمات سلامت

آموزش سلامت محیط و حرفه ایی

آموزش سلامت

آموزش اپیدمیولوژی